Noot 1 (zie blz. 1018)

BIJVOEGSEL

Schriftelijke antwoorden van de minister van Justitie en de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie op vragen gesteld in de eerste termijn van de behandeling van de begroting van Justitie voor het jaar 2004 (29 200-VI)

Antwoorden Begrotingsbehandeling 2004 Minister van Justitie

CDA

Exodus: wanneer regelt de minister dit nu eens, zodat amendementen volgend jaar niet nodig zijn?

– Plaatsingen in een justitieel kader (als een penitentiair programma) bij Stichting Exodus en Ontmoeting blijven door Justitie betaald worden.
– Financiering van woon/werktrajecten in een vrijwillig kader behoort niet tot de kerntaken van Justitie. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij andere (lokale) overheden.
Deze opvatting zult u binnenkort ook terugzien in het kabinetsstandpunt dat wordt ingenomen bij het Interdepartementaal Beleidsonderzoek Maatschappelijke Opvang.
– Met stichting Exodus en Ontmoeting wordt thans overleg gevoerd over de mogelijkheden voor uitbreiding van plaatsingen in een justitieel kader.

Suggestie: Stel naar analogie van het bestuursrecht ook voor het civiele recht een voorportaal in. Om een zaak voor te kunnen leggen aan de rechter, dient eiser aan te tonen, dat serieus getracht is tot een minnelijke schikking te komen.

Binnenkort ontvangt u mijn standpuntbepaling, zoals aangekondigd in het Tussenbericht ADR/Mediation van 20 juni 2003, aan de Tweede Kamer waarbij onder meer aandacht zal worden gegeven aan de rol die processuele voorzieningen kunnen spelen bij het bevorderen van het zelf oplossend vermogen van partijen (bijvoorbeeld met behulp van mediation), voorafgaand aan de gerechtelijke procedure. Op dit moment vindt een fundamentele herbezinning van het Burgerlijk Procesrecht plaats waarin ook aandacht wordt besteed aan de mogelijkheden om in de fase voorafgaand aan de rechterlijke procedure tot een oplossing van het conflict tussen partijen te komen.

De minister wil de subsidie voor de drangmaatregelen SOV stoppen. Kan de minister aangeven of op andere wijze in het kader van sluitende sociale opvang voorzien is in continuering van deze projecten?

Er bestaat maar één SOV drangtraject en wel in Rotterdam. De financiering van drangtrajecten in een vrijwillig kader behoort niet tot de kerntaken van justitie. De verantwoordelijkheid voor een sluitende sociale opvang ligt bij de lokale overheden. De SOV-drang is tijdelijk en voor de duur van drie jaar mede gefinancierd door justitie onder de voorwaarde dat Rotterdam vanaf 1 januari 2004 de financiering zelf geregeld zou hebben. Deze afspraak is tijdig en bij herhaling aan Rotterdam bevestigd. Andere steden financieren dit soort voorzieningen ook zelf.

Mw. De Pater geeft herhaaldelijk aan dat ze met belangstelling uitziet naar de brief van de minister over de invulling van de bezuinigingen op de Gezinsvoogdij/Jeugdzorg (zoals gevraagd door mw. Kalsbeek)

Zoals ik u al eerder aangaf zal in overleg met de provincies en grootstedelijke regio's bekijken op welke wijze de bezuinigingen van 5% op de jeugdbescherming en de jeugdreclassering ingevuld kunnen worden. Dit overleg vindt plaats in het voorjaar van 2004, en betreft de invulling van de bezuiniging in de begroting van 2005. Dit wordt in samenhang bezien met de intensiveringen op het terrein van de jeugdzorg. Zodra dit overleg is afgerond ontvangt u hierover bericht.

In het kader van de Algemene Wet Bestuursrecht: Het CDA heeft bij de APB een voorstel gedaan voor automatische toekenning van een vergunning als de redelijke termijn voor vergunningverlening is overschreden. Dit in het kader van terugdringen administratieve lasten. Kan de minister concreet aangeven welke stappen hij onderneemt?

Het is helaas waar dat de overheid nogal eens te lang over de besluitvorming doet. Maar automatische vergunningverlening is de verkeerde oplossing voor dat probleem. Denk aan een milieuvergunning voor een bedrijf dat zodanige geluid- of stankoverlast veroorzaakt, dat de vergunning eigenlijk zou moeten worden geweigerd of van allerlei technische voorschriften zou moeten worden voorzien. Als zo'n vergunning automatisch zou worden verleend als de overheid te traag beslist, worden in plaats van het bedrijf de omwonenden en het milieu de dupe van de traagheid van de overheid. Daarom zouden die omwonenden dan ongetwijfeld tegen die fictieve vergunning in beroep gaan, waardoor de procedure juist nog langer gaat duren. Het middel is dus erger dan de kwaal. Het zou trouwens in veel gevallen ook in strijd zijn met Europese regels ter bescherming van het milieu. De Commissie Scheltema heeft een andere oplossing voorgesteld, namelijk verbetering van de beroepsgang bij niet tijdig beslissen. Dat leidt echter ook tot meer procedures bij de rechter. Bekeken wordt of dat voorstel zo kan worden aanpast, dat dit nadeel wordt weggenomen of verzacht.

In het kader van de Algemene Wet Bestuursrecht doet de actio popularis van de Algemene Wet Bestuursrecht nog recht aan het streven tot dejuridisering?

Ook ik vind dat een actio popularis niet past in het streven naar dejuridisering. In de Awb heeft zo'n beroepsrecht voor een ieder overigens nooit gestaan, wel in de wetgeving op het gebied van de ruimtelijke ordening en het milieurecht. Maar ik kan de CDA-fractie geruststellen: ook daar wordt zij afgeschaft. Het daartoe strekkende wetsvoorstel ligt al bij de Raad van State; wij verwachten het advies zeer binnenkort. U kunt dat wetsvoorstel

dus rond de jaarwisseling tegemoet zien.

ChristenUnie

In het kader van zinloos geweld: Bestaat er inzicht in vechtsporten en is er een inventarisatie van vechtsportscholen? Is registratie van klanten wellicht wenselijk/nodig?

Ik beschik niet over gegevens over vechtsporten en een inventarisatie van vechtsportscholen. Wellicht dat mijn collega van VWS hier wel zicht op heeft. Ondanks het feit dat zich in Kerkrade onlangs een gruwelijk drama heeft afgespeeld, lijkt registratie van klanten niet gewenst. Zo'n registratie kan gebeurtenissen als in Kerkrade niet voorkomen; een verband tussen het beoefenen van een vechtsport en het plegen van geweld is mij niet bekend.

Hoe denkt de minister over een «Ik doe-normaal-contract». ChristenUnie heeft een nota ingediend bij de minister. Het gaat om wetgeving tegen a-sociaal gedrag. Instrument voor preventie en repressie. Naar ABC en ASBO, uit Engeland: Als je je niet aan je contract houdt, krijg je een «doe-normaal-bevel». Gaarne reactie.

Elementen van het systeem zoals voorgesteld zijn reeds te vinden in ons stelsel, waarbij ik aanteken dat ook burgers zelf de verantwoordelijkheid hebben om elkaar aan te spreken op gedrag. Reacties op wangedrag moeten niet volledig overgenomen worden door de overheid. Op diverse plaatsen in de samenleving wordt reeds gewerkt met gedragsregels of -codes die duidelijk aangeven wat in een bepaald gebied (b.v. op scholen, in het openbaar vervoer) wel en niet geoorloofd is. Burgers en functionarissen werkzaam in dergelijke gebieden handhaven deze regels. Verder is het ook mogelijk om regels te stellen op lokaal niveau om overlast te beperken middels een plaatselijke politieverordening. Indien overtreding tot strafbaar gedrag leidt komen politie en OM in actie. Bij minderjarigen gebeurt veel om te voorkomen dat ze met het strafrechtsysteem in aanraking komen. Het jeugdstrafrecht biedt al verschillende mogelijkheden om een jeugdige die zich in strafrechtelijke zin heeft misdragen niet of lichter te bestraffen op voorwaarde van goed gedrag. De rechter kan bij opschorting of schorsing van de voorlopige hechtenis bijzondere voorwaarden stellen. Ook daarbij kunnen onder meer vrijheidsbeperkende voorwaarden zoals een straatverbod, een winkelverbod of een contactverbod worden gesteld. Bij meerderjarigen zou ik meer het accent willen leggen bij de burgers onderling. Overigens bestaan ook daar de hiervoor genoemde mogelijkheden van voorwaardelijk sepot, of schorsing van de voorlopige hechtenis onder voorwaarden.

Meer ruimte aan gemeente in het kader van bordeelbeleid.

Binnenkort vindt een AO plaats over de opheffing van het algemeen bordeelverbod en 1e en 2e rapportage mensenhandel bij welke gelegenheid wij nader over dit onderwerp van gedachten kunnen wisselen. Alvast wil ik in dit verband het volgende opmerken: Politieke overeenstemming in een gemeente schept nog niet de bevoegdheid om landelijk geldende rechtsnormen op lokaal vlak terzijde te stellen. Wat het beleid inzake de vestiging van bordelen betreft, is het Hoofdlijnenakkoord uitgangspunt. Oogmerk is om gemeenten meer ruimte te bieden om bij de ruimtelijke ordening rekening te houden met lokale en regionale omstandigheden. Ik zou graag over de verschillende aspecten, die daarbij wellicht een rol kunnen spelen, eerst met de Kamer willen overleggen ter gelegenheid van bovengenoemd AO.

Is een meldpunt voor gewelddadige porno op internet zinvol?

Op dit moment zie ik geen reden een dergelijk meldpunt te entameren. Het probleem is niet van die omvang dat een dergelijke meldpunt zinvol is. Internet gebruikers worden over het algemeen niet onverhoeds geconfronteerd met gewelddadige porno.

Moet gewelddadige porno niet strafbaar worden gesteld?

In artikel 240b Sr is strafbaar gesteld degene die een afbeelding of een gegevensdrager, bevattende een afbeelding, van een seksuele gedraging waarbij iemand die kennelijk de leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt, is betrokken of schijnbaar is betrokken, verspreidt, openlijk tentoonstelt, vervaardigt, invoert, doorvoert, uitvoert of in bezit heeft. Bezit van kinderporno is derhalve strafbaar. Daarmee is ook bezit van gewelddadige kinderporno strafbaar gesteld. Het strafmaximum van artikel 240b Sr laat daarbij voldoende ruimte om bij het bepalen van een straf in het concrete geval, in verband met de waardering van de ernst van het feit, rekening te houden met de mate waarin de aangetroffen kinderporno gewelddadig van aard is.

D66

Hoe gaat de minister zorgen dat de specialistische kennis over gender en recht van het Clara Wichmann Instituut niet verloren gaat?

Het ministerie van Justitie kan niet de specialistische kennis van het Clara Wichmann intituuut zelf behouden. Ik hoop dat nog steeds dat het Clara Wichmann instituut, in verband met haar verbreding van taken, zoals vervat in het strategieplan 2000–2005, financiering geregeld kan krijgen via nieuwe subsidienten dan wel fondswerving. Ik zelf heb het voornemen de genderexpertise binnen Justitie verder te laten groeien door begin 2004 een plan van aanpak te ontwikkelen met gerichte voorstellen voor de beleidsterreinen waarbinnen gender de komende vier jaar moet worden vormgegeven. Met de inmiddels binnen de organisatie ondergebrachte centrale voorziening wordt meer intensieve en actieve begeleiding ter vergroting van de genderexpertise mogelijk.

Huiselijk geweld: D66 vraagt aandacht voor tussen Justitie en VWS ontschotting.

Als het gaat om het onderwerp huiselijk geweld hoeft ontschotting tussen Justitie en VWS geen onderwerp van discussie te zijn. In de uitvoering van het programma «Privé geweld – publieke zaak» nemen beide departementen hun verantwoordelijkheid en werken daarbij optimaal samen. Zo investeert VWS in de versterking van de vrouwenopvang en werkt Justitie het actiepunt «uithuisplaatsing daders» uit.

Wij willen dan ook een toezegging van de regering dat er net als met Marokko een verdrag met Thailand komt (WOTS)

Op dit moment kan ik geen toezegging doen dat er een WOTS-verdrag met Thailand komt, al was het maar, omdat voor het sluiten van een bilateraal verdrag twee partijen nodig zijn. Wel wil ik toezeggen dat ik mij actief zal inzetten om te pogen tot een oplossing van dit probleem te komen.Ik heb dan ook bij EU-landen, Noorwegen en Canada, die een bilateraal WOTS-verdrag met Thailand hebben gesloten, navraag laten doen naar hun ervaringen. Hieruit is mij gebleken dat het sluiten van een WOTS-verdrag met Thailand alleen niet voldoende is, maar dat tegelijkertijd zeer nauwkeurig moet worden bezien hoe de toepassing ervan in de praktijk zal gaan. Dit geldt met name voor de aanpassing van de Thaise straf na de overbrenging, waaronder de vervroegde of voorwaardelijke invrijheidstelling. Mede gelet op de ervaringen met Marokko zal het zaak zijn nauwkeurig vast te stellen onder welke termen een verdrag mogelijk is en in welke mate een dergelijk verdrag ook daadwerkelijk tot overbrenging kan leiden. Met het oog daarop heb ik besloten dat nog dit najaar op ambtelijk niveau overleg met de Thaise autoriteiten zal worden gevoerd.

Hoe denkt de regering agressie tegen dienstverleners, zoals huisartsen, tegen te gaan?

Beroepsgroepen met een (semi)publieke functie worden geconfronteerd met serieuze bedreigingen en fysiek geweld. Diverse beroepsgroepen ontwikkelden op eigen initiatief maatregelen om personeel te leren omgaan met situaties waarin agressie en geweld een rol speelt (er is bijvoorbeeld een cursus voor treinconducteurs) en nemen maatregelen om de werkomgeving zo in te richten dat agressie en/of geweld vermeden wordt. Op het moment dat er sprake is van een strafbaar feit jegens hen is Justitie aan zet. Daarnaast is Justitie bereid om in overleg te treden met beroepsgroepen, zoals huisartsen, die hulp nodig hebben bij het ontwikkelen van een preventiestrategie tegen agressie en geweld in de uitoefening van hun beroep.

Wat vindt de minister van de suggestie voor de «rechter in de buurt» naast de al bestaande JIB's?

In Maastricht en Heerlen is men al bekend met het fenomeen «rechter in de buurt». Aldaar heeft men hiermee geëxperimenteerd in het kader van Justitie in de Buurt. De ervaringen met het experiment geven geen aanleiding voor een verder vervolg. Het experiment is geëvalueerd. Een meer zichtbare en snelle reactie waren de drijvende argumenten voor het invoeren van rechtspraak in de buurt. De ervaring heeft echter geleerd dat de wijkrechter niet per se sneller werkt en dat er in de buurt nauwelijks belangstelling bestaat voor het bijwonen van de zittingen. De conclusie is dan ook dat de fysieke aanwezigheid van de rechter in de buurt geen aanwijsbare bijdrage levert aan de doelmatigheid en effectiviteit van de strafrechtelijke reactie.Anderzijds zijn positieve ervaringen opgedaan met het verschijnsel «rechter op locatie» bij grootschalige evenementen zoals tijdens het wereldkampioenschap voetbal enige jaren geleden. De rechter is dan gedurende enkele uren voorafgaand aan, tijdens en na het evenement beschikbaar om mede zorg te dragen voor een snelle strafrechtelijke reactie ten aanzien van raddraaiers. Deze context, waarin behoud van de openbare orde een belangrijke rol speelt, snelrecht goed is te organiseren en dit een adequate reactie vormt op het soort vergrijpen, laat zich moeilijk vergelijken met de feiten en omstandigheden met betrekking tot de groep harde kern jongeren in Amsterdam. Daar past een meer dadergerichte aanpak. In het permanent stationeren van een rechter in de buurt zie ik niets.

D66 is verbijsterd over de brief van de minister inzake de passagiersgegevens. Doodleuk stelt de minister dat de KLM geen gegevens doorgeeft, maar de Amerikanen kunnen in onze computers kijken via het beruchte «pull-systeem». Dit is een schending van (EU) regels, maar de minister grijpt niet in.

Zoals ik reeds eerder op dezelfde vragen over dit onderwerp heb geantwoord, verstrekt de KLM voor zover bekend geen passagiersgegevens aan de Amerikaanse autoriteiten. Dit is mij onlangs nog verzekerd.Dat de Amerikanen in onze computers kunnen kijken, zoals in deze vraag wordt gesteld, zou alleen waar zijn, indien de KLM daarvoor toestemming zou hebben gegeven en daaraan zou meewerken. Ik heb een en andermaal aan de Kamer medegedeeld dat van een dergelijke medewerking geen sprake is. De omstandigheid dat de KLM technisch gesproken in staat zou zijn om deze medewerking te verlenen, laat onverlet dat het thans niet gebeurt.

Hoe staat de regering tegenover het gebruik van particuliere veiligheidsbedrijven om het cellentekort aan te pakken?

Ik sta hier in beginsel voor open, mits de ministeriële verantwoordelijkheid voor de uitvoering is gewaarborgd. Binnen het gevangeniswezen worden reeds sinds 1990 particuliere beveiligingsdiensten ingeschakeld om in voldoende personeel te voorzien. Daarnaast worden dergelijke diensten ook ingehuurd door de Detentiecentra voor drugskoeriers en de uitzetcentra voor illegale vreemdelingen. In het kader van het Veiligheidsprogramma worden de mogelijkheden van publiek private samenwerking nader onderzocht.

Hoe staat de regering tegenover de Europese plannen voor een verplichte bronbeveiliging voor mobiele telefoons en laptops. Wil zij net als wij versneld beginnen met de invoering daarvan?

Zoals reeds aangegeven in antwoorden op vragen van de leden Van Dam en Van Heemst over de registratie van gestolen mobiele telefoons heeft de Europese Commissie, mede op aandringen van Nederland, actie ondernomen in de richting van fabrikanten van mobiele telefoons. Doel hiervan is onder andere het hard embedded maken van IMEI-nummers door de fabrikanten en daarmee een betere bronbeveiliging voor mobiele telefoons realiseren. Aangezien de eisen die worden gesteld aan mobiele telefoons internationaal zijn gestandaardiseerd en – althans deels – door Europese regelgeving worden beheerst, is er voor gekozen het voortouw in de discussie met de

fabrikanten bij de Europese Commissie te leggen. Versneld beginnen met de invoering van een dergelijk systeem is niet mogelijk. Mij zijn geen Europese initiatieven bekend voor bronbeveiliging van laptops. Voor zover dergelijke initiatieven in Europees verband zijn of worden ondernomen, zal ik die van harte ondersteunen.

GroenLinks

Hoeveel rechters gaan er nu bijkomen binnen de bestaande financiele kaders. Gaan de 180 000 extra zaken waarvan 40 000 extra rechtbankzaken, gehaald worden?

De 180 000 zaken betreft het aantal uit staande houding voortkomende boetes en transacties dat de politiekorpsen uiteindelijk willen realiseren. Van deze 180 000 zaken zal slechts een beperkt deel bij het OM worden aangebracht. Afdoening van deze zaken zal gedeeltelijk door het OM zelf gebeuren en slechts voor een beperkt deel doorstromen als kantonzaak naar de ZM. Ten aanzien van de afdoening van deze zaken door de ZM zijn met de Raad voor de rechtspraak productie afspraken gemaakt. De in de begroting extra beschikbaar gestelde middelen en de genomen werklastbesparende maatregelen moeten ertoe leiden dat in 2004 voldoende verwerkingscapaciteit bij OM en ZM ontstaat om de verwachte extra toestroom van zaken af te kunnen doen. Hoeveel officieren van justitie en rechters daarvoor worden aangetrokken, is ter beoordeling van OM en ZM. Omdat het primair om het aantal extra zaken gaat, worden geen specifieke afspraken over aantallen personeel gemaakt.

De minister heeft het over «verantwoordelijkheid nemen». De minister heeft als gegeven om geweld op straat aan te pakken: «Afschrikken of afleiden». Kan de minister laten zien aan de burgers hoe hij dat zou doen?

In mijn brief aan de Tweede Kamer over de voorlichting over de grenzen van eigenhandig optreden geef ik aan dat ik streef naar een aangepaste herhaling van de Meld Geweld campagne in 2004. De aanpassing zit er in dat een «vierde tip» wordt ontwikkeld, die wijst op de mogelijkheid dat de burger (getuige) actief kan «ingrijpen», waarbij zijn of haar veiligheid voorop staat. Hierbij wordt gedacht in de richting van het (samen met omstanders) afleiden dan wel afschrikken van de dader(s). In mijn brief geef ik ook aan de formulering van die boodschap nauw luistert.

Welke oplossing ziet de minister voor de opvang van jongeren met ernstige (psychische) problemen? Zij worden namelijk niet toegelaten bij instanties als Glen Mills en Den Engh. Wat moet er dan gebeuren met deze kinderen? GroenLinks vraagt om uitleg op dit punt.

Glen Mills en Den Engh zijn inderdaad inrichtingen, die niet bedoeld zijn voor de doelgroep van jongeren met ernstige psychische problemen. Er zijn echter 14 andere justitiële inrichtingen waar deze jongeren kunnen worden opgevangen of behandeld. Daarnaast kunnen jongeren op grond van hun psychiatrische problematiek worden behandeld in (forensische) jeugdpsychiatrische instellingen binnen de geestelijke gezondheidszorg.

Wat is de reactie van de Minister van Justitie op de vrijlating van vijf verdachten inzake vermoede terrorisme act?

De vier verdachten die vorige week zijn aangehouden naar aanleiding van informatie van de algemene inlichtingen- en veiligheidsdienst (AIVD) worden in opdracht van het Landelijk Parket heengezonden. De informatie van de AIVD had betrekking op een mogelijk op handen zijnde terroristische aanslag. Het spreekt voor zich dat het openbaar ministerie bij dergelijke informatie van de AIVD ingrijpt. Het strafrechtelijk onderzoek, uitgevoerd door de Nationale Recherche, heeft onvoldoende aanknopingspunten opgeleverd om de verdachten langer in voorlopige hechtenis te houden. Informatie van de AIVD is weliswaar voldoende voor een verdenking, maar levert op zich nog geen bewijs. Een van de verdachten wordt overgedragen aan de vreemdelingendienst, omdat hij illegaal in Nederland verbleef.

De doelstellingen van de minister zijn: – in 2007 moet de criminaliteit met 25% zijn verminderd. – de strafrechtelijke handhaving moet zijn geintensiveerd. – toezicht op en controle van de publieke ruimte moet zijn versterkt. Hoe gaat de minister dat doen in het kader van de «terugtredende» overheid die de verantwoordelijkheid over laat aan maatschappelijke organisaties en burgers? Hoe denkt de minister dat de burgers dit moeten doen?

Het veiligheidsprogramma kent als doelstelling een vermindering van criminaliteit en overlast in de publieke ruimte met 20% tot 25% te bereiken in 2008–2010. De overheid kan dit niet alleen. Tezamen met de ketenpartners, de burger en het bedrijfsleven moet gekomen worden tot een gezamenlijke structurele en systematische aanpak in terugdringing van criminaliteit en overlast. De overheid zet daarbij vele maatregelen in, zowel bestuurlijke als strafrechtelijke, en treedt dus zeker niet terug. Er is zowel sprake van uitbreiding van toezicht – vb het cameratoezicht, de invoering van de bestuurlijke boete, de uitbreiding van BOA's – als van uitbreiding en intensivering van de opsporing. Handhavingscapaciteit wordt efficienter ingezet. Zo wordt door de invoering van de bestuurlijke boete het strafrecht ontlast en krijgen gemeenten daardoor zelf meer invloed op de aanpak van kleine ergernissen. Daarnaast bevat het Veiligheidsprogramma tal van initiatieven die beogen (ook) de inbreng van de burger en bedrijfsleven te vergroten. Belangrijke onderdelen daarvan zijn de inmiddels gerealiseerde convenanten met de detailhandel en de juweliersbranche, en het nog in ontwikkeling zijnde programma Criminaliteit en bedrijfsleven. Ook het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid zal hierin een belangrijke rol gaan vervullen. Onderdelen gericht op de burger en bedrijfsleven betreffen onder meer de verdere implementatie van het Politiekeurmerk Veilig Wonen en het Keurmerk Veilig Ondernemen. Eind 2003/begin 2004 zal bovendien een publiciteitscampagne worden gestart die een concreet beroep zal doen op de burger om een zelf een bijdrage aan de veiligheid te leveren. Hierin worden concrete mogelijkheden geschetst.Van een terugtredende overheid is dus zeker geen sprake, eerder van «bijtredende» andere partners.

LPF

Wanneer kunnen wij de invoering van de algemene identiteitskaart verwachten?

In de toelichting op het wetsvoorstel op de uitgebreide identificatieplicht is aangegeven dat na de evaluatie van de nieuwe wettelijke regeling, waarvan inwerkingtreding is beoogd in 2005, een beslissing zal worden genomen over de wenselijkheid van de invoering van een dergelijke kaart. Evaluatie zal op zijn vroegst in 2008 aan de orde zijn.

Hoe staat de minister tegenover het voorstel van de LPF om de maximumstraf op verboden wapens te verhogen?

De LPF-fractie heeft een initiatiefwetsvoorstel (van het lid Eerdmans) bij de Tweede Kamer ingediend, waarover thans het advies van de Raad van State wordt ingewonnen. Gelet op deze fase van behandeling van het initiatiefvoorstel past het mij niet daarover van de kant van de regering een oordeel uit te spreken. Pas indien gedurende de verdere parlementaire behandeling van het voorstel mijn opvatting zal worden gevraagd, zal ik daarop kunnen reageren. Het is nu eerst aan de Kamer zelf om zich uit te spreken over het initiatiefvoorstel.

Er is al te lang gepraat en gebakkeleid en teveel nota's geschreven.: in zo'n klimaat gedijt geweld natuurlijk uitstekend! In dat kader kan ik niet begrijpen dat er weer een nieuw centrum voor criminaliteitspreventie bij BZK en Justitie wordt opgericht. Wat kost dit nieuwe centrum in deze tijd?

Er bestaat op dit moment ongeveer een dozijn kleinschalige organisaties die zich met taken op het terrein van de preventie van criminaliteit bezig houden. Elk met een bescheiden overheidssubsidie van BZK en/of Justitie. Elk apart onvoldoende zichtbaar in de samenleving. Streven is deze kleinschalige organisaties te bundelen in een organisatie die goed zichtbaar kan zijn voor onder andere gemeenten en bedrijfsleven. De activiteiten zullen ook in samenspraak met de gemeenten en het bedrijfsleven worden bepaald, zodat de ondersteuning wordt geleverd waaraan bij hen behoefte is. De financiële consequenties zijn nog niet en detail bekend. De organisatiekosten zullen voor Justitie naar verwachting niet hoger zijn dan de kosten die met het huidige dozijn kleine organisaties gemoeid is (circa 1 miljoen Euro). Het centrum zal wat Justitie betreft naar schatting een budget van circa 2,5 miljoen Euro beschikbaar hebben om initiatieven op lokaal niveau of in het bedrijfsleven op het terrein van winkeldiefstal, overvalcriminaliteit en lokale initiatieven tegen geweld te ondersteunen.

De helft van de detailhandel heeft te maken met diefstal en aggressief gedrag richting het personeel, zo bleek uit onderzoek. Met het mes soms letterlijk op de keel moeten de winkeliers zien te overleven. Het is de taak van de politiek om hen daarbij te helpen.

Begin dit jaar hebben detailhandel en overheid 20 afspraken gemaakt. De overheid heeft er onder andere voor gezorgd dat de bovenregionale rechercheteams meer aandacht geven aan overvalcriminaliteit en dat de toegezegde overvalcoördinator is aangetreden. Zijn taak is de effectiviteit van de samenwerking tussen de overheid en het bedrijfsleven te verbeteren. Hij zal daartoe onder andere als intermediair optreden tussen de detailhandel en de politie.In samenwerking met de detailhandel zijn dit jaar 20 winkelgebieden geselecteerd die subsidie ontvangen voor het behalen van het Keurmerk Veilig Ondernemen. Gebleken is dat in dergelijke winkelgebieden ondernemers meer tevreden zijn en aangeven dat de veiligheid er is toegenomen. Volgend jaar is voor 50 winkelgebieden en bedrijventerreinen zo'n subsidie beschikbaar. Begin november is een overzicht beschikbaar van succesvolle lokale initiatieven om winkelcriminaliteit aan te pakken. Samen met het bedrijfsleven en de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Economische Zaken werk ik aan een Actieplan Veilig Ondernemen met een breed scala aan initiatieven.

Graag een reactie op de volgende maatregel: Een publieke schandpaal zoals de regering Blair die in Engeland heeft ingevoerd en dus de schandpaalfunctie van straffen meer benutten: laat jongeren hun straf uitvoeren in de wijk waar zij wonen, zodat ook de familie van de jongeren wordt getroffen door schaamte. Hierbij zou de minister aan moeten sluiten bij CDA-voorstel op schaamte-cultuur.

Een van de acties uit de nota Jeugd Terecht is het tot stand brengen van effectieve jeugdsancties. Daartoe worden alle sancties onder de loep genomen. Op dit moment blijkt al dat schaamtegevoelens een belangrijke rol spelen bij onder andere de uitvoering van de Halt-afdoening. Onderzoek door de universiteit van Leiden van dec. 1999 wijst uit dat een meerderheid van de jongeren die met een Halt-afdoening te maken krijgen schaamtegevoelens ervaren. Een belangrijk uitgangspunt bij de Halt-afdoening is dan ook dat de afdoening uitgevoerd moet worden op de plaats waar het delict plaats vond. Vaak is dat in of in de nabijheid van de wijk waar de jongeren wonen. Ook lijkt de actieve betrokkenheid van ouders een belangrijk aspect voor de effectiviteit van de afdoening. Bij het tot stand brengen van effectieve jeugdsancties, zoals is beoogd met de nota Jeugd Terecht, zal onder meer worden bekeken in hoeverre aspecten als schaamtegevoelens en betrokkenheid van ouders bijdragen aan effectiviteit.

Moet Justitie in Twente niet een beloning uitloven, nu het recherche-onderzoek naar recente dierenmishandeling zo lang vast lijkt te zitten?

De algemene systematiek bij beloningen is zo dat het de verantwoordelijkheid is van de betrokken hoofdofficier van justitie om te beslissen of hij een aanvraag terzake wenst in te dienen bij het ministerie van Justitie. De hoofdofficier is immers verantwoordelijk voor de onder hem vallende recherche-onderzoeken. Hij zal daarbij moeten afwegen of het uitloven van een beloning in een crimineel onderzoek zinvol is. Tot nu toe is daarover in dat geval kennelijk anders geoordeeld.

Moet de maximumstraf voor dierenmishandeling niet omhoog?

Ernstige vormen van dierenmishandeling kunnen op grond van een aantal strafbaarstellingen

worden vervolgd. Artikel 350 Wetboek van Strafrecht bedreigt maximaal twee jaar gevangenisstraf tegen hem die opzettelijk en wederrechtelijk een dier dat geheel of ten dele aan een ander toebehoort, doodt, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt. Daarnaast stelt artikel 36, eerste lid, van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren in samenhang met artikel 122 van die wet maximaal twee jaar gevangenisstraf op het zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van een dier benadelen. Bij meerdaadse samenloop kunnen daarbij vrijheidsstraffen worden opgelegd die een derde boven het hoogste maximum ligt (artikel 57 Wetboek van Strafrecht). De vigerende wetgeving biedt derhalve reeds de mogelijkheid om bij ernstige vormen van dierenmishandeling een aanmerkelijke vrijheidsstraf op te leggen. Het is dan ook niet noodzakelijk de wettelijke strafbedreiging aan te passen.

Graag een reactie op de volgende maatregel: Een samenscholingsverbod voor hangjongeren onder de 17 jaar in probleemwijken, zoals Amsterdam-Geuzeveld

Samenscholing van hangjongeren betreft een openbare orde problematiek waartegen het lokaal bestuur op grond van de APV maatregelen kan nemen.

De minister wil het tekort aan cellen van 1 500 dit jaar onder meer gaan bestrijden door de invrijheidsstelling om te zetten naar een voorwaardelijke invrijheidstelling. (Al na de helft van de straf weer vrij!) LPF wil helemaal af van de invrijheidstelling, zeker voor geweldplegers: straf is straf.

In het Hoofdlijnenakkoord van het Kabinet is het voornemen opgenomen de vervroegde invrijheidstelling om te zetten in een voorwaardelijke. Over de uitwerking van dat voornemen zal ik de Kamer eind van dit jaar nader informeren.

De LPF wil dat preventief fouilleren standaard mogelijk wordt in alle uitgaanscentra, in het openbaar vervoer en rond de centraal stations. Met waarschuwingsbordjes kan worden aangegeven dat een fouilleer-gebied wordt binnengetreden. Hoe staat de minister tegenover dit idee?

De huidige regelgeving biedt reeds nu al de mogelijkheid voor de lokale driehoek dergelijke gebieden aan te wijzen. Echter standaard aanwijzingen liggen niet voor de hand aangezien de noodzaak om tot een dergelijke maatregel over te gaan dient te worden aangetoond. Eind 2003 vindt een tussen-evaluatie plaats van de eerste ervaringen met de toepassing van de nieuwe bevoegdheid van de politie om, in door de burgemeester aangewezen risicogebieden, personen (preventief) te fouilleren en voertuigen, verpakkingen en bagage op wapens te onderzoeken (Initiatiefwet Van de Camp). Op basis van deze tussen-evaluatie onderzoeken Justitie en BZK welke aanvullende bevoegdheden voor de politie en Justitie kunnen worden gecreëerd om wapenbezit en -handel harder aan te pakken en de opsporing en vervolging van verdachten te vergemakkelijken. De suggestie om waarschuwingsbordjes te gebruiken zouden in dit verband kunnen worden meegenomen.

Graag een reactie op de volgende maatregelen: een zerotolerance beleid in de probleemgebieden: wapencontroles op straat a la New York City uitgevoerd door mobiele teams zogenaamde «Flying Squads»; want waarom wordt er in Amsterdam zo weinig preventief gefouilleerd?

De huidige regelgeving op het gebied van preventief fouilleren biedt het lokale bestuur de mogelijkheid om de door u benoemde gebieden aan te wijzen als zogenaamde veiligheid – risicogebied(en) en daar preventief te fouilleren. De vraag over de plaatselijke situatie te Amsterdam is een vraag voor het lokale bestuur.

PvdA

De helft van de kinderen in justitiele inrichting zit op basis van O.T.S. De PvdA zou van de minister met betrekking tot kinderen, met een ondertoezichtstelling, vaak heel jonge kinderen die in een gesloten jeugdinrichting worden geplaatst, iets anders verwachten dan een bezuiniging. Graag een plan van aanpak hoe de komende jaren toe te werken naar een situatie van gescheiden opvang van strafrechtelijk geplaatste jongeren en anderen. Graag daarop een reactie.

Mevrouw Kalsbeek heeft aandacht gevraagd voor de problematiek van de jeugdigen die op civielrechtelijke titel in justitiële jeugdinrichtingen worden geplaatst. Ik deel haar zorg op dit punt. De Kamer is herhaaldelijk en laatstelijk bij brieven van 25 augustus en 22 oktober 2003 geïnformeerd over het samenplaatsen in justitiële jeugdinrichtingen van jeugdigen op civielrechtelijke en op strafrechtelijke titel. Ik heb daarbij aangegeven dat de samenplaatsing onderdeel is van de evaluatie van de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen waarvan de resultaten in het voorjaar van 2004 verwacht worden. Ik zie geen mogelijkheid om op de uitslag van dat onderzoek vooruit te lopen. Een ander belangrijk onderzoek waarvan ik de resultaten in het voorjaar van 2004 verwacht is dat naar de kwaliteit van de indicatiestelling. In dat onderzoek moet duidelijk worden of de vele verwijzingen naar de justitiële jeugdinrichtingen het juiste antwoord zijn op de problematiek van de jeugdige. Ik zal beide onderzoeken betrekken bij de aanpak van deze problematiek.

Uit de begroting blijkt niet hoeveel meer jongeren met problemen dit kabinet nu helpt, hoeveel meer jongeren weer op het rechte pad geholpen moeten worden of hoeveel meer kinderen die slachtoffer zijn van mishandeling geholpen moeten worden?

Behalve op het terugdringen van criminaliteit zet dit kabinet ook in op het helpen van jongeren die het slachtoffer zijn geworden van bijvoorbeeld mishandeling. Voor deze laatste groep zijn geen streefgetallen aangezien alle jongeren die zo ernstig mishandeld worden dat de kinderrechter een kinderbeschermingsmaatregel nodig vindt, geholpen worden. De aantallen zijn de laatste jaren redelijk stabiel; er zullen naar verwachting in 2004 6 730 nieuwe kinderbeschermingszaken worden behandeld. De ambities op dit vlak uiten zich echter niet alleen in aantallen jongeren.

Minstens even relevant is dat de hulp aan deze jongeren zo effectief en efficiënt mogelijk plaatsvindt. In dat licht stelt dit kabinet zich o.a. tot doel dat bij alle opgelegde maatregelen binnen 5 dagen contact is met een hulpverlener en dat bij alle maatregelen binnen 6 weken een plan van aanpak is opgesteld. Ook wordt ernaar gestreefd om eind 2004 75% van de raadsonderzoeken binnen de genormeerde tijd af te handelen. In 2002 was dit nog 50%.

Inspanningen op gebied preventie worden uitgekleed. T.a.v. meerderjarigen graag concreet wat we van de minister kunnen verwachten en met welke resultaten. Afstemming met andere ministeries en ontkokering zijn absoluut noodzakelijk.

Inspanningen op het gebied van preventie worden niet uitgekleed, maar uitgebreid. Extra gelden worden ingezet, met name op het gebied van huiselijk geweld en opvoedingsondersteuning. Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid moet meer preventie-initiatieven gaan ondersteunen dan nu mogelijk is.Bij minderjarigen verwacht Justitie meer resultaat van preventie van criminaliteit dan bij meerderjarigen. Daarop concentreert het beleid zich. Bij meerderjarigen dragen de strafrechtelijke opvang van verslaafden en het programma Terugdringen recidive bij aan het voorkomen van criminaliteit. Ook daar investeert het kabinet in. Er is juist veel aandacht voor de afstemming met andere departementen. Bijvoorbeeld voor de aanpak van huiselijk geweld is er intensieve samenwerking met SZW en VWS; voor criminaliteit tegen het bedrijfsleven met EZ en BZK; op het terrein van jeugdcriminaliteit met OCW en VWS.

Mensen begrijpen niet waarom de rechter een andere straf oplegt dan geeist. Graag wetgeving die het OM verplicht gemotiveerder dan nu te eisen, die de rechter verplicht explicieter te motiveren waarom hij afwijkt van de eis van het O.M. en het Hof te verplichten waarom het afwijkt van de straf in eerste aanleg.

Het strafvorderingsbeleid van het openbaar ministerie is al in hoge mate vastgelegd in gepubliceerde strafvorderingsrichtlijnen. Deze zijn vooral van belang bij het requireren in de zaken betreffende veel voorkomende criminaliteit. Ik beschik niet over aanwijzingen dat het openbaar ministerie in grotere zaken de eis onvoldoende concreet motiveert. De rechter is volgens geldend recht reeds gehouden zijn beslissing op een groot aantal punten te motiveren. In het kader van het onderzoeksproject Strafvordering 2001 zijn voorstellen gedaan om de motiveringsplicht aan te scherpen in die zin dat steeds volledig wordt gereageerd op specifieke punten die zijn opgeworpen door de officier van justitie en de verdediging; bepleit wordt een voortbouwend appel. Het geding kan dan in hoofdlijnen beperkt blijven tot het debat waarover partijen verdeeld zijn. Een aanscherping van de motiveringsplicht in het algemeen spreekt mij niet aan. Ik wijs bij voorbeeld naar het onlangs ingediende wetsvoorstel vereenvoudiging motiveringsplicht bij bekennende verdachten. Wel heb ik in mijn brief met het kabinetsstandpunt over de minimumstraffen aangekondigd in overleg te treden met de Raad voor de rechtspraak met de vraag of men binnen de sectoren strafrecht mogelijkheden tot verbetering van de motivering en de kwaliteit van de straftoemeting-aanwezig ziet. Veelal wordt in deze zaken reeds een extra inspanning gepleegd.

Waarom wordt de behandeling in appèl niet formeel beperkt tot de strafmaat als dat de enige grief is?

Het is voor de gerechtshoven nu al mogelijk om de behandeling op de terechtzitting te beperken tot een grondige bespreking van het strafmaatverweer, als de verdachte het telastegelegde feit niet betwist. Het is lang niet altijd nodig dat ook de feiten weer opnieuw worden besproken. Teneinde evenwel tevoren inzicht te hebben in de omvang van het tijdsbeslag van een behandeling ter zitting, is het nuttig als de verdediging tevoren aangeeft welke grieven tegen het vonnis in eerste aanleg bestaan. Over dit onderwerp zal binnenkort een rapport aan uw Kamer worden toegezonden over de Stroomlijning van het hoger beroep in strafzaken. Daarin komt de wenselijkheid van een zogenaamd bindend grievenstelsel aan de orde.

Verkeershandhaving. Inmiddels wordt 1/3 van de totale capaciteit van het OM besteed aan verkeershandhaving. De voorzitter van het College heeft onlangs in het jaarverslag gepleit voor een geheel andere aanpak. Samengevat: anders, slimmer, goedkoper en met dezelfde of betere resultaten. Wij vinden het zeer wenselijk dat de minister een adviesgroep in het leven roept die die suggesties van het OM eens zeer goed gaat onderzoeken en komt met aanbevelingen.

Met mijn ambtsgenoot van Verkeer en Waterstaat en het OM ben ik in gesprek om te komen tot een optimale mix van aanpassing van weginfrastructuur en voertuigen, gedragsbeïnvloeding door middel van educatie en voorlichting en als noodzakelijk sluitstuk de verkeershandhaving. Er is hierbij veel aandacht voor de suggesties van het OM, zoals genoemd in Goed Beschouwd, een bijlage bij het jaarverslag. In Goed Beschouwd is overigens een positief signaal te lezen over de verkeershandhaving: de eerste conclusies wijzen erop dat deze inspanning lijkt te leiden tot minder slachtoffers. En het is zeker niet zo dat de Vz. van het College pleit voor een geheel andere aanpak. In 2004 blijft het niveau van de verkeershandhaving gelijk. Overigens wordt een groot deel van de verkeershandhaving apart gefinancierd zodat de handhaving niet ten koste gaat van de handhaving op andere terreinen.

Strafrechtelijke aansprakelijkheid van de overheid. Wat is het standpunt van de regering. Ook het Hof Straatsburg lijkt ons te dwingen de wetgeving aan te passen

In de Öneryildiz-zaak (EHRM 18 juni 2002) ging het om een explosie in een sloppenwijk gebouwd op en nabij een vuilnisbelt in Istanbul, bij welke explosie meer personen om het leven kwamen. De gemeentelijke autoriteiten werden (in een administratiefrechtelijke procedure) veroordeeld tot het betalen van schadevergoeding aan de nabestaanden. Verder werden twee burgemeesters strafrechtelijk vervolgd wegens nalatigheid in de uitoefening van hun publiekrechtelijke taken en veroordeeld tot voorwaardelijke boeten van elk ongeveer 10 euro. Het Hof bevestigde dat uit art. 2 EVRM

een positieve verplichting voor de staat voortvloeit om noodzakelijke maatregelen te nemen om het leven van personen binnen zijn rechtsmacht te beschermen. Verder ging het Hof na of de gevoerde administratieve en strafrechtelijke processen afdoende rechtsherstel hebben geboden aan de klagers (nabestaanden). Het Hof concludeerde dat dat in de zaak Oneryildiz niet het geval was en in het bijzonder, wat de strafprocedure betreft, dat in feite sprake was van virtuele immuniteit van de burgemeesters (o.a. gelet op de te verwaarlozen boetes). Dit is een schending van de verplichting die op de staat rust om te voorzien in een procedure gericht op de effectieve bestraffing van degenen die verantwoordelijk zijn voor de betrokken daden. Uit deze uitspraak volgt geenszins dat als zodanig overheden in alle gevallen strafrechtelijk moeten kunnen worden vervolgd. Ten eerste, ook andere (administratieve of civielrechtelijke) procedures kunnen voorkomen dat de verantwoordelijken virtueel immuun blijven. Ten tweede, de uitspraak van het Hof gaat over de vervolging van individuele overheidsdienaren (natuurlijke personen). Hiermee heeft het Hof nog niets gezegd over de vraag of ook openbare lichamen of publiekrechtelijke rechtspersonen moeten kunnen worden vervolgd. Dit is de vraag waarover het in het «Pikmeer» arrest gaat. Het is zelfs onwaarschijnlijk dat het Hof een dergelijke mogelijkheid zou willen invoeren, nu veel staten nog niet eens de mogelijkheid van strafrechtelijke vervolging van private rechtspersonen kennen. Niets staat naar Nederlands strafrecht in de weg aan de vervolging van individuele ambtenaren of politieke gezagsdragers (behoudens de speciale procedure voor ministers, Kamerleden e.d. i.g.v. ambtsmisdrijven) voor door hen gepleegde delicten. De uitspraak van het EHRM in deze zaak dwingt er derhalve niet toe de strafrechtelijke aansprakelijkheid van openbare lichamen of publiekrechtelijke rechtspersonen in de wet te regelen.

Omgangsbemiddeling wordt wegbezuinigd. Bijv. omgangshuizen worden op veel verschillende manieren gefinancierd, nergens verankerd. Wanneer komt er visie van het kabinet op het omgangsrecht en hoe daarmee om te gaan in problematische situaties? En kan daarbij een meer structurele financiering worden meegenomen?

Op dit moment werken de ministeries van Justitie en van VWS aan een standpunt over de rol van deze departementen in zaken waarbij een omgangsregeling niet gerealiseerd kan worden of niet goed loopt, en kinderen in de knel komen. Vertrekpunt is echter dat de ouders de eerstverantwoordelijken zijn voor het treffen van een de omgangsregeling en het zodanig vormgeven daaraan dat recht wordt gedaan aan het belang van de kinderen.

Ouders moeten opvoedingsondersteuning krijgen, in plaats van een hulpverlener per kind. Dat vraagt om een andere formulering van de gronden voor ondertoezichtstelling. Vraag aan de minister: dit idee uitwerken en aangeven hoe e.e.a. juridisch vorm zou kunnen krijgen.

De reden of grond voor een ondertoezichtstelling ligt in de bedreigde situatie van het kind; juist bij een ondertoezichtstelling moet de hulp erop gericht zijn dat de ouder (op termijn) zijn verantwoordelijkheid voor het kind weer volledig op zich neemt. Dat staat zo al in de wet; daarmee wordt voorzien in de noodzaak van opvoedingsondersteuning voor de ouders. In het Deltaplan Gezinsvoogdij dat tot doel heeft een verbetering van de werkwijze bij de uitvoering van de ondertoezichtstelling te bewerkstelligen, wordt dit punt van «ondersteunen in de opvoeding» nog eens extra aangescherpt.

SGP

De Justitiebegroting meldt dat onderzoek wordt gedaan naar de opvang van ex-gedetineerden en dat na de zomer een plan wordt gemaakt hoe in de behoefte voorzien kan worden. De zomer is inmiddels voorbij: hoe staat het met die plannen?

Het onderzoeksrapport betreffende de opvang van ex-gedetineerden zal op korte termijn aan de Kamer worden aangeboden. Er is voor gekozen het rapport gelijktijdig met het interdepartementaal beleidsonderzoek (IBO) maatschappelijke opvang aan de Kamer te presenteren vanwege de samenhang van betreffende onderzoeken.

Kunnen zedendelinquenten in de gevangenissen beschikken over pornografische lectuur of kijken naar dergelijke films?

Slechts voor zover de beschikking over pornografische lectuur of het kijken naar pornografische films een bedreiging vormt voor de orde of veiligheid, dan wel het doel van de tenuitvoerlegging in gevaar brengt is een beperking daarvan gerechtvaardigd, hetgeen in praktijk ook daadwerkelijk gebeurt. Als dit niet aan de orde is kunnen gedetineerden in gevangenissen beschikken over dezelfde lectuur en televisieprogramma's als in de vrije maatschappij.

Is onze indruk juist dat de laatste tijd de kritiek op het NL drugsbeleid vanuit het buitenland aanzwelt?

Kritiek uit het buitenland, die er inderdaad is, betreft niet zozeer het drugsbeleid als geheel, maar is gericht op onderdelen daarvan. Met betrekking tot het cannabisbeleid is er een relevante ontwikkeling die het Europees Waarnemingscentrum voor Drugs en Drugsverslaving signaleert, namelijk zowel het naar elkaar toegroeien van de handhavingspraktijk als van de drugswetten in landen van de EU. Zo wordt in een aantal landen gebruik en bezit voor eigen gebruik van cannabis niet meer actief opgespoord of leidt dat niet meer automatisch tot strafrechtelijke vervolging. Ook is in een groot aantal EU-landen gebruik niet (meer) strafbaar gesteld. Veeleer wordt tegenwoordig volstaan met administratieve sancties of is sprake van een soort gedoogsituatie. Deze veranderde praktijk is in de afgelopen jaren in een aantal landen vertaald in wetswijzigingen of wetsvoorstellen. Al deze wijzigingen beperken zich tot het individuele gebruik van drugs. Er wordt niet voorzien in het accommoderen van het gebruik. Coffeeshops blijven aldus een uniek Nederlands verschijnsel. Buitenlandse kritiek – zo bleek ook uit het recente overleg met de Duitse minister Schily – op het terrein van het coffeeshopbeleid betreft vooral een specifiek aspect, namelijk de gedoogde beschikbaarheid van cannabis in Nederland, ook voor inwoners van deze landen. Dit

is dus geen integrale kritiek op het totale Nederlandse drugsbeleid. Wel ben ik van opvatting dat het Nederlandse coffeeshopbeleid geen exportartikel is, laat staan tot overlast moet worden voor onze buurlanden. Het is uitsluitend bedoeld om hier in Nederland ten uitvoer te worden gelegd. De negatieve effecten van ons cannabisbeleid, zoals het coffeeshoptoerisme en smokkel, dienen derhalve zoveel mogelijk te worden tegengegaan. In de aanstaande cannabisnota zullen hiervoor voorstellen worden gedaan. Kritiek van de Verenigde Staten richt zich vooral op de productie van XTC in ons land en op de export naar de VS. Nederland heeft de aanpak van de XTC criminaliteit in 2001 sterk geïntensiveerd en het huidige kabinet heeft deze lijn met kracht voortgezet. Met de Verenigde Staten bestaat intussen een goede samenwerkingsrelatie die in duidelijke afspraken is vastgelegd. Over deze in maart 2003 overeengekomen «Agreed Steps» is de Kamer eerder dit jaar geïnformeerd. (TK 23 490. Nr. 284, vergaderjaar 2002–2003 en Just-03 279).

Wat is er terecht gekomen van de beloofde bestrijding van reclame van coffeeshops op internet?

Het verschijnsel van afficherende coffeeshops op internet heeft mijn aandacht. Mede ter uitvoering van de motie van uw partij (TK 1999–2000, 24 077 no. 80) werd een quick scan uitgevoerd waarin onder andere werd nagegaan in hoeverre softdrugs op internet geafficheerd worden. Over de belangrijkste resultaten van deze quick scan bent u vorig jaar (TK 2002–2003, 24 077, nr. 11) geïnformeerd. Uit deze quick scan bleek onder meer dat in 2001 103 coffeeshops een website hadden. Aan de hand van de richtlijnen van het OM is van geval tot geval bekeken in hoeverre de informatie op deze websites een overtreding zou kunnen opleveren van het afficheringsverbod van artikel 3b. Ik moet hierbij wel uitdrukkelijk opmerken dat deze quick scan inventariserend van aard was en niet als zodanig gericht op de opsporing van strafbare feiten. In een beperkt aantal gevallen leek echter sprake te zijn van een evidente overtreding van het afficheringsverbod. Opsporings- en vervolgingsbeslissingen ter zake van deze coffeeshops maar ook meer in het algemeen worden genomen door het Openbaar Ministerie van het arrondissement waarin de betreffende coffeeshops gelegen zijn. Deze informatie is derhalve uitgezet in de vier arrondissementen waar deze coffeeshops gevestigd waren en wordt nog voorzover strafrechtelijk relevant opgepakt . Omdat in een aantal andere gevallen minder of in het geheel niet duidelijk was of er sprake was van overtreding van de OM-richtlijnen op dit gebied, is ook met het Openbaar Ministerie overlegd in hoeverre de OM-richtlijnen verder op de op het internet aangetroffen situaties dienden te worden toegespitst. Het Openbaar Ministerie zal mij op korte termijn een voorstel tot aanpassing van de OM-richtlijnen ten aanzien van het afficheringsverbod op internet doen toekomen. Tot slot zullen in het kader van de in voorbereiding zijnde cannabisnota naast affichering door coffeeshops ook nog andere vormen van affichering worden bezien.

Justitie wil volgend jaar de verplichte voorlichtingscursus in het kader van adopties per 1 januari geheel door aspirant-adoptieouders laten bekostigen. Hoe groot is deze tariefsverhoging concreet?

Momenteel bedraagt de eigen bijdrage aan de kosten van de voorlichtingscursus € 386,–. Bij doorberekening van de kosten van de voorlichting zal een bedrag in rekening worden gebracht van rond de € 1 000,–.

In het Hoofdlijnenakkoord staat de afspraak dat gemeentebesturen meer ruimte krijgen om bordelen te weren. Hoe en wanneer wordt dit uitgevoerd en zijn de juridische hobbels inmiddels overwonnen?

Binnenkort vindt een AO plaats over de opheffing van het algemeen bordeelverbod en 1e en 2e rapportage mensenhandel bij welke gelegenheid wij nader over dit onderwerp van gedachten kunnen wisselen. Alvast wil ik in dit verband het volgende opmerken: Politieke overeenstemming in een gemeente op basis van een ethische afweging schept nog niet de bevoegdheid om landelijk geldende rechtsnormen, waarin een dergelijke afweging reeds gemaakt is, op lokaal vlak terzijde te stellen. Wat het beleid inzake de vestiging van bordelen betreft, is het Hoofdlijnenakkoord uitgangspunt. Oogmerk is om gemeenten meer ruimte te bieden om bij de ruimtelijke ordening rekening te houden met lokale en regionale omstandigheden. Ik zou graag over de verschillende aspecten, die daarbij wellicht een rol kunnen spelen, eerst met de Kamer willen overleggen ter gelegenheid van bovengenoemd AO.

Wat is er terecht gekomen van de beloofde bestrijding van reclame van coffeeshops op internet?

Het verschijnsel van afficherende coffeeshops op internet heeft mijn aandacht. Mede ter uitvoering van de motie van uw fractie (TK 1999–2000, 24 077 nr. 80) werd een quick scan uitgevoerd waarin onder andere werd nagegaan in hoeverre softdrugs op internet geafficheerd worden. Over de belangrijkste resultaten van deze quick scan bent u vorig jaar (TK 2002–2003, 24 077, nr. 11) geïnformeerd. Uit deze quick scan bleek onder meer dat in 2001 103 coffeeshops een website hadden. Aan de hand van de richtlijnen van het OM is van geval tot geval bekeken in hoeverre de informatie op deze websites een overtreding zou kunnen opleveren van het afficheringsverbod van artikel 3b. Ik moet hierbij wel uitdrukkelijk opmerken dat deze quick scan inventariserend van aard was en niet als zodanig gericht op de opsporing van strafbare feiten. In een beperkt aantal gevallen leek echter sprake te zijn van een evidente overtreding van het afficheringsverbod. Opsporings- en vervolgingsbeslissingen ter zake van deze coffeeshops maar ook meer in het algemeen worden genomen door het Openbaar Ministerie van het arrondissement waarin de betreffende coffeeshops gelegen zijn. Deze informatie is derhalve uitgezet in de vier arrondissementen waar deze coffeeshops gevestigd waren en wordt nog voorzover strafrechtelijk relevant opgepakt. Omdat in een aantal andere gevallen minder of in het geheel niet duidelijk was of er sprake was van overtreding van de OM-richtlijnen op dit gebied, is ook met het Openbaar Ministerie overlegd in hoeverre de OM-richtlijnen verder op de op het internet aangetroffen situaties dienden te worden toegespitst. Het

Openbaar Ministerie zal mij op korte termijn een voorstel tot aanpassing van de OM-richtlijnen ten aanzien van het afficheringsverbod op internet doen toekomen. Tot slot zullen in het kader van de in voorbereiding zijnde cannabisnota naast affichering door coffeeshops ook nog andere vormen van affichering worden belicht.

Wanneer gaan we daden zien in het kader van het terugdringen van het aantal coffeeshops, zoals aangekondigd in het Hoofdlijnenakkoord?

Op 20 oktober is u toegezonden het rapport «Coffeeshops in Nederland 2002». Uit dit onderzoek blijkt dat in 2002 107 (van de 496) gemeenten samen 782 gedoogde coffeeshops hebben. In 2001 waren er nog 805 coffeeshops. In 1997 waren dit er ongeveer 1200. Het aantal coffeeshops is dus aanzienlijk teruggedrongen. De lokale driehoek is verantwoordelijk voor de handhaving van het lokale coffeeshopbeleid en daarmee voor het waar mogelijk en wenselijk terugdringen van het aantal coffeeshops. In het Hoofdlijnenakkoord is aangekondigd dat met gemeenten overlegd zal worden over terugdringing van coffeeshops in de buurt van scholen en grenzen. Dit overleg zal op korte termijn plaatsvinden. Overigens bleek uit eerdergenoemd rapport dat tweederde van de gemeenten met coffeeshops al een afstandscriterium ten opzichte van scholen hanteert. Met betrekking tot een afstandscriterium tot de landsgrenzen is dit nog beperkt het geval.

Mensen die verkeersongelukken veroorzaken en daarbij om het leven komen, worden niet meer gecontroleerd op alcoholgebruik. Is de minister bereid te bevorderen dat dit beleid aangepast wordt, zodat een meer realistisch beeld ontstaat van de rol van alcohol bij ongelukken?

De SGP merkt terecht op dat strafrechtelijk gezien het niet mogelijk is verplicht een zogenaamd post-mortem-onderzoek uit te voeren. Eventueel reeds afgenomen bloed wordt vernietigd omdat het recht tot strafvordering vervalt door het overlijden van de verdachte. Buiten het strafrecht kan post-mortem-onderzoek plaatsvinden maar dan alleen met instemming van nabestaanden. Er is de afgelopen jaren zowel nationaal als internationaal veel ervaring en kennis is opgedaan op het gebied van alcohol en verkeersongevallen. Ik denk dan ook niet dat post-mortem-onderzoek voor alcohol een significante bijdrage levert aan de verkeersveiligheid. Het lijkt mij dan ook niet wenselijk het beleid hiertoe te wijzigen.

Wat doet de minister met de nog steeds bestaande mogelijkheid van de zogenaamde flitsscheidingen?

In de brief van 4 juni jl. inzake scheidings- en omgangsproblematiek aan de Tweede kamer is aangegeven dat de grote toename van ontbinding van het huwelijk via de flitsscheiding zorgelijk is en dat de ontwikkelingen zorgvuldig worden gevolgd. Regelmatig worden vanuit de praktijk signalen ontvangen dat er haken en ogen aan de flitsscheiding zitten waaronder de erkenning van de ontbinding van het huwelijk in het buitenland en het ontbreken van een executoriale titel met betrekking tot de gemaakte afspraken. Het ligt voor de hand dat bij de voorstellen om de scheidingsen omgangsproblematiek aan te pakken, ook de flitsscheiding zal worden betrokken. Deze voorstellen zullen binnenkort voor advies aan een aantal instanties worden voorgelegd.

In het kader van uitingen van anti-semitisme: – hoe voortvarend wordt opgetreden tegen anti-semitische uitingen op intranet. – Hoe alert is het Meldpunt Discriminatie Internet hierop?

Het Ministerie van Justitie subsidieert het Meldpunt Discriminatie Internet o.a. voor de registratie en afhandeling van discriminatoire uitingen op internet ter voorkoming van dan wel ter voorbereiding op strafrechtelijk optreden tegen verspreiders van dergelijke uitingen.Op verzoek van Justitie heeft het MDI in augustus 2003 een speciale kleine scan uitgevoerd naar antisemitische uitingen op enkele webfora op internet. Geconcludeerd werd dat de sfeer ten opzichte van Joden bijzonder slecht is; er wordt geen scheiding gemaakt tussen Israëliërs en Joden. Ook ontkenning van de Holocaust komt geregeld voor. De beheerders van de onderzochte webfora nemen niet of nauwelijks zelf actie, aldus het MDI. De antisemitische uitingen worden pas verwijderd na verzoeken van het MDI. Het MDI constateert over de eerste 8 maanden van 2003 een verwijderingpercentage van ruim 77%, dit is een stijging ten opzichte van 2002 (63%, maar nog niet het niveau in 2001 met een verwijderingpercentage van 91%). Mede naar aanleiding hiervan zijn het Landelijk Expertise Centrum Discriminatie (LECD) van het Openbaar Ministerie en de politie met het MDI een regulier overleg gestart om nauwer samen te werken in de strijd tegen discriminatoire uitingen op internet, waaronder antisemitisme (oa afspraken over aanleveren mogelijk strafbare zaken). Voorts stimuleert en adviseert het LECD de arrondissementsparketten in het land in de strafrechtelijke aanpak van deze discriminatie-internet-zaken. Ook wordt er door het LECD een nauwere samenwerking tot stand gebracht met de portefeuillehouder bij het landelijk parket. Het Wetsvoorstel strafmaatverhoging bij structurele vormen van discriminatie biedt straks ook extra dwangmiddelen voor het OM bij de bestrijding van discriminatie.

Naar aanleiding van kinderporno op internet: is de provider gehouden deze informatie te bewaren en te verstrekken? Wat is de inzet van de minister op het terrein van kinderporno op internet?

De wetgeving voorziet op dit moment niet in een bevoegdheid om van een aanbieder te vorderen dat hij bepaalde gegevens beschikbaar houdt. Het is wel mogelijk dat een internet-aanbieder op verzoek van de officier van justitie in het belang van een opsporingsonderzoek op vrijwillige basis gegevens beschikbaar houdt en deze verstrekt, zodat onderzoek mogelijk is. Bij de implementatie van het Verdrag Crime in cyberspace zal worden voorgesteld een bevoegdheid op te nemen in het Wetboek van Strafvordering, zodat de Officier van justitie kan vorderen dat de gegevens beschikbaar blijven en de internet-provider gehouden is hieraan te voldoen. Dan zal er in specifieke gevallen op vordering van de officier van justitie een plicht zijn om gegevens te bewaren. In juli van dit jaar heb ik, in antwoord op schriftelijke vragen van het Kamerlid Arib, al een uiteenzetting gegeven over de wijze waarop

kinderpornografie wordt aangepakt. De genoemde 25 onderzoeken leidden niet naar een mogelijke verdachte, omdat de provider geen of onvoldoende gegevens meer kon leveren. In aanvulling merk ik op dat er in 2002, naar aanleiding van meldingen van het Meldpunt, door het KLPD 96 zaken zijn gestart (het Meldpunt spreekt over 80 zaken, maar een melding kan meerdere personen betreffen en dus in meerdere zaken resulteren). In vijftig van die zaken werd na het vaststellen van de NAW (naam-, adres- en woonplaats) gegevens, de zaak overgedragen aan de Nederlandse regionale politiekorpsen. In éénentwintig gevallen gebeurde hetzelfde, maar bevond de mogelijke gedachte zich in het buitenland en werden de onderzoeken aan het buitenland overgedragen.

Hoe staat het met het onderzoek en plannen betreffende de opvang van ex-gedetineerden? Er wordt een dringend beroep gedaan op de minister voor structurele financiering van de reintegratieprogramma's voor ex-gedetineerden. De SGP heeft op dit onderdeel een amendement ingediend.

Het onderzoeksrapport betreffende de opvang van ex-gedetineerden zal op korte termijn aan de Kamer worden aangeboden. Er is voor gekozen het rapport gelijktijdig (begin december) met het interdepartementaal beleidsonderzoek (IBO) maatschappelijke opvang aan de Kamer te presenteren vanwege de samenhang van betreffende onderzoeken. Ten aanzien van de financiering van reintegratie-programma's (Exodus en Ontmoeting) voor ex-gedetineerden: – Plaatsingen in een justitieel kader (als een penitentiair programma) bij Stichting Exodus en Ontmoeting blijven door Justitie betaald worden. – Financiering van woon/werktrajecten in een vrijwillig kader behoort niet tot de kerntaken van Justitie. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij andere (lokale) overheden. Deze opvatting zult u binnenkort ook terugzien in het kabinetsstandpunt dat wordt ingenomen op het Interdepartementaal Beleidsonderzoek Maatschappelijke Opvang. – Met stichting Exodus en Ontmoeting wordt thans overleg gevoerd over de mogelijkheden voor uitbreiding van plaatsingen in een justitieel kader.

Op het terrein van pornografie: worden bestaande strafrechtelijke normen op dit terrein ter bescherming van jongeren serieus gehandhaafd. De SGP roept op om hier werk van te maken.

Het belang van de jeugdigen wordt in de eerste plaats beschermd door de aanpak van kinderpornografie (240a Wetboek van Strafrecht), waarover ik Uw kamer meermalen heb geïnformeerd. Aanpak van 240 Sr (pornografie, anders dan kinderporno) heeft in Nederland geen prioriteit. Dit laat onverlet dat tegen excessen uiteraard wordt opgetreden.

Hoe wordt er concreet handen en voeten gegeven aan de – in het Hoofdlijnenakkoord aangekondigde – intensivering van de bestrijding van mensenhandel, gedwongen prostitutie en jeugdprostitutie?

Op 11 november aanstaande is een AO gepland over de gevolgen van de opheffing van het bordeelverbod en de bestrijding van mensenhandel. In dit verband wil ik alvast het volgende opmerken. De aanpak van mensenhandel is een landelijke prioriteit van politie en justitie. Er wordt actief opgespoord en vervolgd. Verdere verbetering van de aanpak van mensenhandel en gedwongen prostitutie zal in eerste instantie plaatsvinden door maatregelen ter verbetering van de informatie-uitwisseling en samenwerking, het opbouwen en het delen van expertise. Deze inspanningen zullen er toe leiden dat de bestrijding van mensenhandel en gedwongen prostitutie effectiever kan worden aangepakt. Ook zal informatie die wordt vergaard in het kader van het vreemdelingentoezicht worden aangewend voor de bestrijding van migratiecriminaliteit, zoals mensenhandel. In het nieuwe programma «Geweld» dat binnen het Ministerie van Justitie wordt opgezet, zal bij het onderdeel «Geweld in het privedomein» expliciet aandacht zijn voor fysiek, seksueel en psychisch geweld tegen kinderen. Jeugdprositutie, kindersekstoerisme e.d. zullen in het onderdeel «Geweld in de semi-publieke ruimte» worden ondergebracht.Met het oog op de opzet van dit programma en op de genoemde toezegging, wordt vanuit de departementen van Justitie en VWS deelgenomen aan het overleg van het Platform Jeugdprostitutie om met verschillende instanties van gedachten te wisselen over mogelijke acties en initiatieven specifiek ter voorkoming en bestrijding van kinderprostitutie.

Heeft het kabinet op het gebied van oververtegenwoordiging van specifieke groepen allochtone jongeren in de criminaliteit concrete doelstellingen deze oververtegenwoordiging terug te dringen?. – Is er een samenhangend repressie- en preventiebeleid ten opzichte van bijvoorbeeld Marokkaanse jongeren. Of zijn het in de praktijk vooral verschillende sporen?

Uit de cijfers blijkt dat er sprake is van een oververtegenwoordiging van allochtone jeugdigen in de jeugd-criminaliteit. In het wetgevings-overleg dat minister Verdonk gisteren met uw Kamer voerde kwam e.e.a. ook al aan de orde. De lijn die dit Kabinet voor staat met de aanpak van jeugdcriminaliteit is vastgelegd in de nota Jeugd terecht. In september jl. heb ik steun voor het in gang gezette beleid door uw Kamer ervaren. De aanpak van allochtone jeugdige criminelen/risicojongeren maakt uitdrukkelijk onderdeel uit van de aanpak zoals verwoord in Jeugd terecht. Via een persoonsgerichte benadering en het leveren van maatwerk (zowel preventief, repressief als qua nazorg) wordt beoogd ook een adequate benadering van allochtone jongeren te bewerkstelligen. Binnen het generieke beleid zijn voldoende mogelijkheden om rekening te houden met specifieke achtergronden en factoren. Gezocht wordt bovendien naar zo effectief mogelijke interventies waarbij bij het bepalen van de effectiviteit ook gekeken wordt naar het bereik van – en het effect op allochtone jongeren. Daarnaast wordt door de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie apart aandacht besteed aan het voorkomen van marginalisering en criminaliteit onder allochtone jeugd. Aan dit «Preventiebeleid 2001–2004» nemen 38 gemeenten deel. Momenteel wordt bezien in hoeverre met deze gemeenten scherpe resultaatafspraken kunnen worden gemaakt binnen de kaders

van de door het Rijk ter beschikking gestelde subsidies.

SP

In het Hoofdlijnenakkoord staat dat gewetensbezwaren van ambtenaren van de burgelijke stand tegen het voltrekken van een huwelijk tussen personen van hetzelfde geslacht gerespecteerd wordt. Hoe wil de minister waarborgen dat dit in de praktijk wordt nageleefd: zowel waar het gaat om ambtenaren die in functie zijn, alswel bij nieuwe benoemingen

Gewetensbezwaren van ambtenaren van de burgerlijke stand moeten worden gerespecteerd, zeker wanneer die hun grondslag vinden in de godsdienstige opvattingen van deze ambtenaren. Gemeenten zullen daar bij de aanstelling en bij de vervulling van de functie rekening mee moeten houden. Dat is ook het standpunt van de VNG. Gemeenten plegen in de praktijk ook een oplossing te vinden die zowel aan het belang van de gemeente als dat van de ambtenaar recht doet. Uiteindelijk zal de rechter kunnen toetsen of de gemeente de juiste afweging heeft gemaakt. Overigens betreft het hier een probleem dat behoort tot de portefeuille van mijn ambtsgenoot van BZK.

Kunnen de ministers het onderwerp «vrouwenhandel» binnenkort met de Tweede Kamer bespreken?

Hierin is reeds voorzien. Op 11 november a.s. is een AO gepland over de gevolgen van de opheffing van het algemeen bordeelverbod en de bestrijding van mensenhandel.

1). 10 000 afgegeven tapbevelen in Nederland tegenover 2000 in de VS. Hoe beoordeelt de minister deze verhouding? Waarom doet hij zo terughoudend hierover en geeft hij geen openheid hierover? 2). Ettelijke instanties houden zich bezig met aftappen. Is dit niet te veel en vindt de minister dit toelaatbaar? Is er eventueel nadere regelgeving nodig om dit in goede banen te leiden? STELLING: «het is ontoelaatbaar om gesprekken tussen advocaat en cliënt af te luisteren».

In eerdere antwoorden op kamervragen heb ik al aangegeven geen heil te zien in het bijhouden van een landelijke registratie van het aantal tapbevelen. Het huidige juridische kader, met als sluitstuk de rechterlijke toetsing, biedt voldoende waarborgen dat het opsporingsmiddel «tappen» op een verantwoorde manier wordt ingezet. Landelijke toezicht en controle leveren daarbij mijns inziens geen meerwaarde op. Wat betreft de verhouding tussen het aantal taps in Nederland en de VS merk ik het volgende op. Tappen van telecommunicatie is een opsporingsmiddel, dat in de context van het rechtstelsel en de cultuur van een land moet worden bekeken. Dit maakt cijfers over de inzet van deze opsporingsmiddelen in verschillende landen slechts beperkt vergelijkbaar. In veel landen, waaronder de Verenigde Staten, is gekozen voor het eerder inzetten van andere methoden zoals infiltratie, opnemen van vertrouwelijke communicatie en huiszoekingen voor het vergaren van bewijzen. Deze methoden worden binnen het Nederlands rechtstelsel als zwaardere ingrepen in de persoonlijke levenssfeer van verdachten en overige betrokkenen gezien. Bij de afweging van subsidiariteit en proportionaliteit van de inzet van opsporingsmiddelen zal in Nederland dus eerder het tappen van telecommunicatie worden ingezet dan de andere genoemde middelen. In Nederland hebben de inlichtingen- en veiligheidsdiensten en de opsporingsdiensten de bevoegdheid telecommunicatie te tappen. Dit is wettelijk verankerd. Hierin verandering aanbrengen zou leiden tot beperking van de mogelijkheden van de desbetreffende dienst om de hen opgelegde taak adequaat uit te voeren. In reactie op de kritische ondertoon van de gestelde vragen dient te worden benadrukt hoe waardevol het opsporingsinstrument is bij het oplossen van zaken. Verschillende afpersingszaken en de recente ontvoering in Nijmegen: allen voorbeelden van zaken die niet opgelost zouden zijn als de betrokken diensten zouden zijn beperkt in de mogelijkheden tot het aftappen van telecommunicatie. Uw stelling betreft het rapport van het College Bescherming Persoonsgegevens over het tappen van geheimhouders. In eerdere antwoorden op kamervragen heb ik reeds aangegeven dat ik de conclusie van het CBP dat de huidige werkwijze ten aanzien van het opnemen via telefonische taps en registreren van advocatengesprekken «onrechtmatig» is, niet deel. Artikel 126 aa van het Wetboek van strafvordering staat het opnemen en kennisnemen van als bijvangst onderschepte communicatie met geheimhouders toe. Het gaat hierbij niet om de situatie dat de telefoon van een advocaat wordt getapt, maar om de situatie dat de telefoon van een verdachte wordt getapt en laatstgenoemde via die lijn contact heeft met een geheimhouder, zoals een advocaat. Kennisname vindt slechts plaats ter beoordeling van de vraag of de bij de communicatie gewisselde mededelingen, mededelingen zijn die vallen onder het bereik van het verschoningsrecht, zoals neergelegd in artikel 218 van het Wetboek van strafvordering. Bij de parlementaire behandeling van de Wet BOB is op goede gronden gekozen voor het systeem zoals dat in de artt. 126 aa en jo. 218 Sv

VVD

Grote zorgen of er van de aangekondigde maatregelen t.a.v. veelplegers iets terecht komt nu er een tekort aan 6000 detentieplaatsen is, waarbij het nieuwe beleid niet eens is meegenomen en er slechts extra geld beschikbaar is voor 2004.

In het kader van het programma MST (modernisering sanctietoepasing) worden de komende jaren extra detentieplaatsen gecreëerd. Een deel daarvan is speciaal bestemd voor de veelplegers. In 2004 zijn dat 272 plaatsen, oplopend tot 1000 in 2006. Ook ná 2004 is er extra geld beschikbaar voor de veelplegers. In 2005 is dat 41 miljoen en vanaf 2006 structureel 70 miljoen euro. Naast de inzet van de extra plaatsen zal de bestaande capaciteit met voorrang worden ingezet voor veelplegers. In dit verband is relevant te melden dat een deel van de huidige detentiecapaciteit al wordt bezet door veelplegers.

VVD pleit ervoor dat als een behandeling na 2 jaar nog niet aanslaat, dit moet worden omgezet in een verzorgingsplek (long-stay). Patiënten die wel worden vrijgelaten moeten gedurende een veel langere tijd (tien jaren) worden gevolgd en onderworpen aan toezicht.

Een tbs-gestelde kan overgeplaatst worden naar een (landelijke)

longstay-voorziening indien er sprake is van blijvend delictgevaar en indien behandelperspectief ter vermindering van dit delictgevaar ontbreekt. Er wordt tot nu toe van uit gegaan dat 2 jaar behandeling onvoldoende is om dit vast te kunnen stellen.Ten aanzien van het toezicht kan het volgende worden opgemerkt: Momenteel wordt onderzocht op welke wijze het forensisch psychiatrisch toezicht verder kan worden vormgegeven. Ik verwacht dat in het voorjaar van 2004 hierover meer inzicht zal ontstaan. Daarbij sluit ik niet uit dat er voorstellen zullen worden gedaan om vormen van toezicht mogelijk te maken die langer zullen duren dan tot nu toe gebruikelijk is. TBS-gestelden worden gefaseerd terug gebracht in de maatschappij. Iedere verloffase vereist, afhankelijk van de delictgevaarlijkheid van de tbs-gestelde, een bepaalde intensiteit van toezicht. De rechter kan de verpleging van de tbs voorwaardelijk beëindigen voor een periode van maximaal drie jaar. Definitieve beëindiging van de tbs-maatregel vindt uitsluitend door de rechter plaats en leidt er toe dat het toezicht wordt beëindigd.

Leegstaande asielzoekerscentra kunnen worden gebruikt voor veelplegers, met overtollig defensiepersoneel. De opvang van veelplegers mag best Spartaanser.

Uitgangpunt voor de aanpak van veelplegers is sobere detentie tenzij. Daarmee ga ik dus al uit van een meer «spartaanse» opvang. Voor het detineren van veelplegers wordt uitgegaan van relatief goedkope plaatsen. Daarnaast worden allerlei alternatieven onderzocht. Verreweg de belangrijkste aan detentie verbonden kosten zijn echter de kosten van exploitatie. Ook defensiepersoneel moet worden betaald.

Kan de minister aangeven op welke manier binnen de begroting ruimte is gereserveerd voor de nieuwbouw van de Hoge Raad?

Een aantal kamerleden heeft aandacht gevraagd voor de huisvesting van de Hoge Raad. Ik onderken dat de huisvesting van de Hoge Raad op dit moment niet ideaal is en op termijn verbetering behoeft. Ik ben daarover in overleg met de Hoge Raad. De Hoge Raad zelf is reeds betrokken bij de oriënterende gesprekken met de gemeente en met andere partijen op de betrokken locatie. De Hoge Raad zelf wil graag uitbreiden achter het Huis Huguetan aan de Lange Voorhout 34. Of dit de meest geschikte locatie is, is nog onderwerp van discussie met de gemeente, gezien de daar aanwezige infrastructuur. De gemeente zelf beziet ook alternatieve mogelijkheden. De Hoge Raad heeft voor zijn toekomstige huisvesting beelden voor ogen die ik op dit moment nog niet deel. Met name de doorgroei van de personele omvang van op dit moment ongeveer 200 formatieplaatsen naar een omvang in de orde van grootte van 300 formatieplaatsen vind ik niet vanzelfsprekend. Wat de financiering betreft – mevrouw Griffith vroeg daarnaar –: er zijn voor de nieuwbouw van de Hoge Raad nog geen middelen gereserveerd. Eerst zal er meer zicht moeten zijn op een uitvoerbaar plan. Dat zicht is er nu nog niet. De problematiek als zodanig heeft dus mijn aandacht en ik zal het overleg hierover met de Hoge Raad voortzetten.

Kan de minister duidelijkheid verschaffen over de vraag of het persoonlijk dossier, zoals die wordt aangelegd bij bijvoorbeeld de JIB-kantoren, zonder juridische of privacybelemmeringen, in het strafdossier mag worden gevoegd. Hierover bestaat namelijk nog steeds onduidelijkheid in dit land.

Als er een relatie bestaat met het strafbaar feit waarvoor de betrokkene wordt vervolgd, kan de officier van justitie besluiten dat de desbetreffende informatie in het strafdossier wordt gevoegd. Dat is ook het geval indien de informatie betrekking heeft op de persoonlijkheid van de verdachte.

Antwoorden Begrotingsbehandeling 2004 Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie

CDA

Wat is de prioriteit van de 6 maatregelen die een gevolg zijn van de taakstellingen van het Hoofdlijnenakkoord, wanneer blijkt dat de juridische consequenties van de eenmalige regeling onverhoopt beslag gaat leggen op instanties als de IND en rechtbanken?

De uitvoering van de eenmalige regeling zal nog in 2003 worden afgerond. Indien blijkt dat door extra capaciteitsbeslag bij de behandelorganisaties vertraging optreedt in de afhandeling van asielzaken, waardoor de bezetting van de centrale opvang iets hoger uitkomt dan was voorzien, zullen de hiermee gemoeide kosten navenant toenemen. Of en in welke mate dit zich zal voordoen is op dit moment niet met zekerheid aan te geven. Pas als dit laatste duidelijk is kan bezien worden hoe en in welke mate eventuele extra bezuinigingen op de andere punten kunnen worden gerealiseerd.

Het CDA vraagt de minister de uitkomsten van het Human Right Watch-rapport te betrekken bij de evaluatie van de VW 2000.

De regering zal, naar aanleiding van de evaluatie van de Vw 2000, worden geadviseerd door een onafhankelijke commissie. Deze commissie evalueert de gehele Vreemdelingenwet 2000, inclusief de AC-procedure. Ik zal de Voorzitter van de Commissie, in kennis stellen van het rapport van Human Right Watch.

Welke mogelijkheden ziet de minister voor continuering van Europees Vluchtelingen Financiering, of andere financiering, voor het bureau van Cordaid (financiering van het project nu onzeker). Is de minister bereid bij het EU-voorzitterschap stappen te ondernemen om dit soort projecten op het gebied van terugkeer langer gefinancierd te krijgen? Binnenkort zijn er besprekingen over het Europees Vluchtingen Financiering, wil de minister bovenstaande verzoeken daar inbrengen, mede gezien de noodzaak om te komen tot een Europees terugkeerbeleid?

Onlangs is besloten om een tender voor projectvoorstellen voor het jaar 2004 uit te schrijven, waarop organisaties als Cordaid een projectvoorstel kunnen indienen. De deadline voor indiening van projecten is 1 december 2003, waarbij de projecten dienen te starten in 2004 en uiterlijk een jaar na aanvang moeten worden afgerond. Projectenaanvragen die in het kader van het Europees Vluchtelingen Fonds (EVF) worden ingediend zijn gebonden aan bepaalde voorwaarden. Zo werkt het EVF op basis van cofinanciering,

moeten de projecten passen binnen de nationale beleidsprioriteiten, en dienen de projecten binnen een gestelde termijn te starten en te eindigen. Het is aan een interdepartementale stuurgroep, die onder mijn verantwoordelijkheid opereert, de ingediende projecten aan de hand van de gestelde criteria te beoordelen. Het is juist dat er binnenkort in Europees verband besprekingen plaats hebben over de ervaringen van lidstaten, de Europese Commissie en participerende organisaties met het EVF. Tijdens deze bijeenkomst zal ik aandacht vragen voor de mogelijkheid goede projecten langer te financieren. Hierbij ben ik wel van mening dat dit niet mag leiden tot een mogelijke structurele financiering van projecten, die onder het EVF worden ingediend.

Welke concrete initiatieven gaat Nederland ondernemen tijdens het voorzitterschap van de EU om de stagnatie op de thema's opvang en asielbeoordeling in de regio te voorkomen?

De samenwerking met UNHCR en de Commissie inzake bescherming in de regio is een duidelijk voorbeeld van concrete initiatieven waar de geachte afgevaardigde van het CDA naar vroeg. Op deze wijze wordt concrete input geleverd voor het rapport dat de Europese Commissie vòòr juni 2004 over versterking van de opvangcapaciteit in regio's van herkomst aan de Europese Raad dient te sturen en waarvan het vervolgtraject uiteraard een prioriteit vormt tijdens het daaropvolgende Nederlandse voorzitterschap van de Europese Unie.

GroenLinks

Minister wil de bezwaarfase afschaffen. Is de minister onfeilbaar of is de IND zo star dat in tweede instantie toch geen andere beslissing genomen kan worden?

Teneinde de totale doorlooptijd van een procedure waarin alle rechtsmiddelen worden aangewend, te bekorten wordt bezien of de bezwaarprocedure in dit traject kan worden afgeschaft. In het kader van een nieuw op te stellen visumwet zal ik hierover nader met uw Kamer spreken. Daarnaast overweeg ik de Vreemdelingenwet zodanig aan te passen dat ook in de procedure voor de aanvraag van een reguliere verblijfsvergunning, analoog aan de asielprocedure, de bezwaarfase kan vervallen. Ik wil overigens wel de gedachte bestrijden dat er bij de IND een piepsysteem gehanteerd zou worden. Dit zou namelijk veronderstellen dat alle aanvragen in eerste instantie zouden worden afgewezen en dat is uiteraard niet het geval.In alle stadia van de procedure wordt zorgvuldig naar de aanvraag gekeken, ook in eerste aanleg.

Hoe gaat de minister om met medische zorg voor asielzoekers. Dat is immers de grootste kostenpost van de opvang. Is daar ook versobering te vrezen en zo ja hoe krijgt dat vorm?

Met betrekking tot de vraag naar de medische kosten zij gewezen op het volgende. Voor wat betreft de curatieve zorg geldt dat de ziektekostenregeling voor asielzoekers, behoudens enkele aanpassingen, voorziet in de dekking van Ziekenfonds- en AWBZ-vervangende verstrekkingen. Naar aanleiding van de kabinetsplannen met betrekking tot de Ziekenfondsen AWBZ-pakketten per 1 januari 2004 zal in overleg met de minister van VWS worden bezien of en op welke wijze wijzigingen terzake zullen worden overgenomen in de ziektekostenregeling voor asielzoekers. Of, en zo ja op welke wijze, er een versobering zal plaatsvinden ten aanzien van de curatieve zorg is op dit moment dus nog niet aan te geven.Voor wat betreft de preventieve medische zorg zijn momenteel geen wijzigingen in de zorg voor asielzoekers voorzien.

Kan de minister haar zienswijze geven op de mogelijke successen die versobering van de vreemdelingenbewaring kan meebrengen voor terugkeer naar het land van herkomst? (mevrouw Vos zag namenlijk bij werkbezoek dat mensen rucksichtlos buiten de poorten van de Willem II kazerne werden gezet na 6 maanden)

Per 15 september 2003 is de Penitentiaire maatregel aangepast, waardoor het mogelijk wordt versobering in de regimes te bewerkstelligen. De Dienst Justitiële Inrichtingen is bezig één en ander te vertalen in concrete maatregelen. Hierbinnen zal aandacht worden besteed aan de wijze van de tenuitvoerlegging van maatregelen in de inrichtingen voor vreemdelingrechtelijke bewaring. Op dit moment kan nog niet worden aangegeven hoe de versobering van de vreemdelingenbewaring er uit komt te zien. Echter, bij de wijze waarop de versobering zal worden vormgegeven zal nadrukkelijk rekening worden gehouden met de effecten ervan op de mogelijkheden om vreemdelingen naar het land van herkomst terug te laten keren.

Bij MVV-procedure wordt bezwaarfase afgeschaft. Is de IND onfeilbaar of zo star dat in de 2e fase hetzelfde besluit wordt genomen? Kan de minister aangeven hoe dit plan zich verhoudt tot de gedachte dat er bij de IND een piepsysteem geldt: er wordt pas serieus naar dossiers gekeken als er bezwaar wordt gemaakt.

Teneinde de totale doorlooptijd van een procedure waarin alle rechtsmiddelen worden aangewend, te bekorten wordt bezien of de bezwaarprocedure in dit traject kan worden afgeschaft. In het kader van een nieuw op te stellen visumwet zal ik hierover nader met uw Kamer spreken. Daarnaast overweeg ik de Vreemdelingenwet zodanig aan te passen dat ook in de procedure voor de aanvraag van een reguliere verblijfsvergunning, analoog aan de asielprocedure, de bezwaarfase kan vervallen. Ik wil overigens wel de gedachte bestrijden dat er bij de IND een piepsysteem gehanteerd zou worden. Dit zou namelijk veronderstellen dat alle aanvragen in eerste instantie zouden worden afgewezen en dat is uiteraard niet het geval. In alle stadia van de procedure wordt zorgvuldig naar de aanvraag gekeken, ook in eerste aanleg.

Ziet de minister, nu de asielcijfers kelderen, mogelijkheden te investeren in kwaliteit: langduriger rechtshulp, goede opvang, ook voor tweede asielaanvragen, en bovenal afschaffing van de bizarre regel dat je na het nader gehoor geen nieuwe feiten en omstandigheden mag aandragen.

Dat de asielcijfers helderer is mede het resultaat van een stringenter vreemdelingenbeleid. Maar de kwaliteit van de asielbeslissing heeft uiteraard continu de aandacht, ongeacht de omvang van de

asielinstroom. Op dit moment is sprake van een daling van het aantal gevallen waarin de IND beslissing door de rechter wordt vernietigd, hetgeen een duidelijke indicatie vormt voor kwaliteitsverbetering. De stelling dat na de fase van het nadere gehoor geen nieuwe feiten en omstandigheden aangedragen mogen worden is feitelijk onjuist. Als het relaas van de asielzoeker in beginsel geen aanleiding geeft voor de verlening van een asielvergunning, zal de vreemdeling in de zogeheten voornemenprocedure uitvoerig kunnen aangeven waarom deze voorgenomen beslissing naar zijn mening onjuist is. Daarbij kan ook sprake zijn van nieuwe feiten en omstandigheden, mits de vreemdeling een plausibele verklaring heeft voor het feit dat deze nova eerst in deze fase van de procedure worden aangebracht. Ook in de eventuele volgende fase van de asielprocedure, de beroepsprocedure, kunnen nova worden ingebracht. Ook hier geldt overigens dat de vreemdeling het pas dan aandragen van nieuwe feiten en omstandigheden als regel zal moeten motiveren.Ten aanzien van de rechtshulp geldt dat het mij niet bekend is dat het huidige niveau van rechtsbijstand aan asielzoekers ontoereikend zou zijn. Ik zie dan ook geen reden om deze rechtsbijstand uit te breiden.Ten aanzien van de opvang van indieners van tweede of volgende asielaanvragen geldt ten eerste dat de rijksbegroting geen ruimte biedt om op dit punt een beleidsintensivering toe te passen. De begroting is geënt op een lagere instroom en in het verlengde hiervan op een minder aantal asielzoekers in de opvang. Belangrijker is dat een dergelijke aanpassing een aanzienlijke afwijking betekenen van de uitgangspunten van het nationale en Europese asielbeleid. Voor uitgeprocedeerde asielzoekers zou de gevraagde aanpassing stimulerend kunnen werken om alsnog een tweede aanvraag in te dienen.

SGP

Welke specifieke aandacht wordt gegeven voor de gesignaleerde stijging van incidenten onder jongeren van Noord- Afrikaanse afkomst.

Uiteraard worden incidenten rond (allochtone) jongeren nauwlettend gevolgd. Waar nodig wordt navraag gedaan bij autoriteiten om inzicht te krijgen in de achtergronden. In dit verband kan ik wijzen op de activiteiten van het Marokkaans-Nederlands Interactieteam dat onder meer tot taak heeft gevraagd en ongevraagd adviezen te geven aan gemeenten en instellingen voor de aanpak en oplossing van concrete problemen met Marokkaanse Jeugd. Daarnaast ben ik voornemens om naar aanleiding van het incident Geuzeveld te Amsterdam een ronde tafel gesprek te voeren met verschillende partijen om te bezien in hoeverre dit soort incidenten effectiever kan worden aangepakt, waarbij de overlastgevende jongeren en hun ouders meer op hun eigen verantwoordelijkheid moeten worden aangesproken.

SP

Kan de minister duidelijkheid scheppen over de wijze waarop bij gemeenten voor extra mensen en geld wordt gezorgd, nu gemeenten feitelijk belast zullen worden met extra taken als gevolg van de taakoverdracht van de VD naar de IND.

De behandeling van reguliere aanvragen, zoals deze tot dusver door de Vreemdelingendiensten worden uitgevoerd, wordt in fasen overgedragen aan de IND. Hierdoor wordt de behandeling van reguliere aanvragen geconcentreerd bij één organisatie, hetgeen tot efficiencyvoordelen en kwaliteitsverbetering zal leiden. Dit deel van de taakoverdracht is thans voor ca. 80% voltooid. De rol van de gemeenten in de taakoverdracht ziet op de frontofficetaken die zij van de vreemdelingendiensten zullen overnemen. Hierbij vormen de gemeenten het loket voor het in ontvangst nemen van aanvragen en het – in voorkomende gevallen – verstrekken van verblijfsdocumenten. Van de gemeentes wordt hierbij geen inhoudelijke beoordeling van de aanvragen verlangd. Het betreft hier dus slechts werkzaamheden die nauw aansluiten bij andere gemeentelijke taken (zoals bijvoorbeeld het in ontvangst nemen van andersoortige aanvragen en het uitgeven van paspoorten en rijbewijzen). Over de aard en omvang van de door de Gemeenten uit te voeren werkzaamheden bestaat al geruime tijd overeenstemming tussen de Gemeenten, VNG en Justitie. Daarbij is tevens afgesproken dat de kosten die de gemeenten in dit kader maken worden vergoed vanuit de legesheffing; daarover worden binnenkort afspraken tussen de VNG en het departement van Justitie geformaliseerd.Op dit moment wordt de daadwerkelijke overdracht van de frontoffice taken door Justitie en de VNG voorbereid waarbij expliciet aandacht wordt besteed aan de opleidingen, infrastructurele voorzieningen en ICT ten behoeve van de Gemeenten.

Witte illegalen zijn al heel lang in Nederland en hebben ook wel, met sofinummer, gewerkt. Nu zijn er schrijnende gevallen die niet voor een verblijfsvergunning in aanmerking komen. Is de minister bereid om nog een keer naar deze restgroep te kijken?

Uitgangspunt van het vreemdelingenbeleid met betrekking tot illegaal verblijf is dat illegale vreemdelingen Nederland dienen te verlaten. Omdat het in het verleden kon voorkomen dat een illegale vreemdeling met medeweten van de Nederlandse overheid soms langdurig een schijn van legaliteit hier te lande heeft kunnen opbouwen, is gedurende een bepaalde periode toelatingsbeleid geformuleerd voor langdurig illegalen. In 1999 is nog eenmaal een regeling getroffen voor langdurig illegalen, vervat in TBV 1999/23. Aangezien met de regeling van TBV 1999/23 reeds sprake was van uitzonderingsbeleid, ligt het niet voor de hand om een nieuwe uitzonderingsregeling op dit uitzonderingsbeleid te introduceren. Voor alle aanvragen in het kader van de tijdelijke regeling geldt bovendien dat alle gebruikelijke rechtsmiddelen ter beschikking hebben gestaan. Hiervan is dan ook in zeer veel gevallen gebruik gemaakt, ook van de mogelijkheid om een beslissing ter beoordeling voor te leggen aan de rechter. Het opnieuw beoordelen van aanvragen, ligt bij deze stand van zaken dan ook niet in de rede.

VVD

Kunnen burgemeesters de bevoegdheid krijgen malafide (=werken met illegale werknemers) uitzendbureaus op te heffen? te sluiten?

Ingevolge artikel 2 van de Wet Arbeid Vreemdelingen 1994 is het een werkgever verboden een vreemdeling in Nederland arbeid te laten verrichten zonder tewerkstellingsvergunning. Een uitzendbureau dat illegale werknemenrs in dienst heeft, is dus strafbaar ingevolge de Wet economische delicten. Het toezicht op de naleving van deze wet is opgedragen aan de Arbeidsinspectie en de politie. De werkgever riskeert dat hij een boete krijgt opgelegd. De minister van SoZa We is voornemens het bedrag van deze boete drastisch te verhogen tot € 50 000.Voor de burgemeester is hier geen taak weggelegd.

Kabinetsreactie gevraagd op vraagstuk van toenemende reguliere immigratie, toename met plusminus 120 000 personen (cpb berekening). Hoe gaan andere landen met dit probleem om?

In bedoeld rapport van het CPB is de vraag gesteld of de Nederlandse economie baat heeft bij het bevorderen van arbeidsmigratie. Het CPB concludeert dat arbeidsmigratie op grote schaal geen effectief middel is om de gevolgen van de vergrijzing te verlichten. Ook vallen voor de arbeidsmarkt geen positieve effecten te verwachten van arbeidsmigratie op grote schaal. Verder wordt geconcludeerd dat beperkte arbeidsmigratie gunstig kan zijn voor de arbeidsmarkt. Dit is vooral het geval indien immigranten hoger zijn opgeleid, goede vooruitzichten hebben op werk en in moeilijk vervulbare vacatures terecht komen. Het huidige systeem van arbeidsmigratie in Nederland komt overeen met de aanbevelingen van het CPB, aangezien arbeidsmigratie wordt toegestaan indien binnen de Europese Economische Ruimte (EU plus Liechtenstein, Noorwegen en Ijsland) geen geschikt personeel voorhanden is om bestaande vacatures te vervullen. Verder heeft het Kabinet recent ingestemd met een aantal maatregelen om de toelating van buitenlandse kenniswerkers te versoepelen, tijdelijke arbeidsmigratie beter te reguleren en de toelatingsprocedures voor arbeidsmigranten te vereenvoudigen. Hierover is uw Kamer bij brief van 7 februari 2003 geïnformeerd. Ook deze maatregelen zijn in lijn met de aanbevelingen van het CPB. Het rapport van het CPB heeft geen betrekking op het beleid ten aanzien van reguliere immigratie van andere landen. Reeds gelet hierop kunnen de conclusies niet direct worden vertaald naar de situatie in andere landen.

Is het mogelijk/nuttig de kennis en kunde van het COA te gebruiken bij de nadere uitwerking van plannen tot opvang in de regio?

Hoewel de voorbereidingen voor deze fase uiteraard in volle gang zijn, is dit een traject van lange adem waarbij afstemming met UNHCR, landen in de betreffende regio en bestemmingslanden van groot belang is. In antwoord op een vraag van de kant van de VVD; er is voor de specifieke kennis en kunde van het COA in deze fase van internationale beleidsontwikkeling geen rol weggelegd. Dit is nu niet aan de orde. En zoals ik heb toegezegd in het debat met uw Kamer van 25 juni jl. zal alvorens deze fase concrete vorm krijgt eerst met uw Kamer worden overlegd.